

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänikannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka sijaitsee The Western Workers' Pub. Co:n kustantamana.

Huoneusto sijaitsee 10:n ja Duane katu-ten kulmassa. Puhelin 365.

Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran. Naimailmoituksista \$1.00 ensimmäiseltä tuumalta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta tiukalta.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN

1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c

CANADAAN

1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c

SUOMEEN

1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

Organ of the Finnish Working Women in America. Published every Tuesday by The Western Workers' Publishing Co. Advertising rates 50c per inch per insertion.

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.00, 6 months 60c

IN CANADA:

One year \$1.25, 6 months 75c

IN FOREIGN COUNTRIES:

One year \$1.50, 6 months 80c

ADDRESS:

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, Under the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS

Selma Jokela-McCone

231½ Oak St., Portland, Ore.

Toverittaren yksityisnumeroiden hinta on viisisenttiä kappaale pait-sin niputtain ostain, jolloin ne ovat (viisi kappaletta ja siitä ylöspäin) kaksi senttiä kappaale.

Toverittaren tilaajaluettelo osoit-taa seuraavaa:

Uusia tilauksia 105

Uudistuksia 47

Katkennut 59

Lienee ensi kerta kun Negaunees-tä Toveritarta lähestyttään, vaikka tämä palkka onkin hyvin kuuluisaksi tullut rettelöintensä takia erittäinkin kiitollisissa keskipiirissä. Mutta siitä huolimatta meillä on täällä voimakkaat osasto toisia keskipiiriin osastoihin verraten, vaikka täällä onkin tehty joita katseita mustamistyötä osasto kohtaan. Osastomme on kuitenkin

ten numero, sanokaamme toukokuun 9 p. Siihen mennessä on palvelijattarilla aikaa kirjoitella. Toivomme kirjoituksia siihen palvelijattarilta kaikilta kunnilta maata Atlantin rannikolta Tyneenmeren rannikolle saakka. Tehdään siitä oikein juhlanumero. Järjestämisnumero. Siinä numerossa keskustellaan mahdollisimman monipuolisesti. Ensiksikin olisi mah-dollista järjestää palvelijattaria ja toiseksi mitä kaikkea mahdollista hyö-tyä sellaisesta järjestämisestä olisi palvelijattarille.

Tätä asiaa ei minun tietääkseni ole — ei ainakaan meillä täällä Amerikka-sa vielä alettukaan perinpohjaisesti ja järkipäisesti pohtimaan. Ollisi jo aika alkaa nyt kun palvelijattarien itsensä keskuudessa on alettu antaa asialle jonkinmoista huomiota.

Se erikoinen palvelijattarien nume-ro siis ilmestyy toukokuun 9 p. Niiden palvelijattarien, jotka ovat asiaan innostuneita, sopii jo ruveta keskus-telmaan ja samalla päättämään kuin-ka paljon he voivat näitä erikoisnu-meroita levittää palvelijattarien kes-kuuteen. Ja lähettäkää tukkutilauk-senne ja kaikki muutkin tilauksenne siksi ajoissa, että varmaan tulette tämän numeron saamaan.

Käikille niille, jotka ovat kyselleet onko Naisten Päivä vietolla mitään

määrättyä päivää, tahdon ilmoittaa, että kyllä sillä on. Yhdysvalloissa on sosialistipuolue virallisesti julistanut jokaisen helmikuun viimeisen sunnuntain naisten päiväksi. Kerran mu-uttettiin se maaliskuun 19 päiväksi, mutta on sittemmin taas palautettu entiseen päivämääräänsä. Useissa Eu-ropan maissa on naisten päivää vie-tetty maaliskuun alkupäivinä.

Suomalaisissa osastoissa kai käy-tännöllisistä syistä vietetään naisten päivää ertalokoina miten milloinkin osaston asioille parhaiten sopii, sa-moin kuin on Vappuakin vietetty siinä lähimallilla toukokuun ensi päivää, vaikka se oikea virallinen vappu on-kin aina säännöllisesti ensimmäinen päivä toukokuuta.

Sille siskolle, joka lähetti Minne-sotan valtiosta "kysymyksen kolmesta tiehaarasta", täytyy minun sanoa, että en voi sitä julkaista Toveritaraessa.

Sellaisia tapauksia on niin kovin paljon tässä maailmassa, että emme voi niitä kaikkia ruveta yksityiskohtaisesti pohtimaan. Yleisesti voimme niistä kyllä puhua.

Me elämme vielä kapitalistisessa yhteiskunnassa ja niinollen täytyy meidän monesti ratkaista yksityis-elämämme vaiheet vallitsevien yhteis-kuntasäädösten mukaan. Jos mies ei

ryöstäneet tuhansilta äideltä lhanat toiveet.

Näiden kärsimyksien painama on meidän elämämme, vaan oppikaamme poistamaan ne nousevalta sukupol-velta. Herättäkää kaikki työläisäidit! Herättäkää lastenne tähden, sillä äitien tehtävänä on yhteiskunnan tyihin ja tärkein työ. Se työ vaatii tietoisuutta, ja siihen meillä on oppaana so-sialististen kirjallisuuden harrastami-nen, se takaa lapsillemme kärsimyksistä vapaan elämän. Silloin ei äitien tarvitse kyyneltyä, vaan ylpeydellä kantaa maansa voimakkaat kansalait-set.

Herättäkää kaikkialla, työläisäidit, vaatimaan oikeuksianne, pelastamaan lapsianne niistä kärsimyksistä, mitä nykyajan ihmisen täytyy kärsiä, äitien olletkin. Ja tehkääme loppu siitä, mitä me ja meidän äitimme ovat saaneet kärsiä. Asettakaamme omat polkamme ja tyttäremme valtaistuimille, toisin sanoen kansan palveluk-seen, hoitamaan kansan yhteiskun-nallisia asioita. Lyökääme alas har-vain valta.

Nyt on taas lähellä se aika, että valtaaan taas virkailijat. Käyttä-kääme äänioikeutemme oikein. Kyl-väkääme siihen maahan, joka hy-vän hedelmän tuottaa ja josta nous-seva sukupolvi meitä tulee kilttä-mään.

Ja niissä valtioissa, missä naisilla ei vielä ole äänioikeutta — siellä tu-lee toimia kaikin voimin siihen suuntaan, että äänioikeus pian saa-vutettaisiin. Vaatikka, ottakaa, ilman emme mitään saa!

MINNIE.

MINNEAPOLIS, MINN.

Kauhean onnettomuuden uhriksi joutui raatajasiskomme Mrs. Kan-kaan kaksi poikaa, Roili 6-vuotias ja Clarence 3-vuotias. Lapset palolivat kuoliaksi yövuoteillaan 15 p. maaliskuuta, noin puoli kymmenen tie-noissa illalla. Äiti kävi yötyössä ja laitto lapsensa nukkumaan hyvästel-len heidät, tietämättä, että se oli viimeinen kerta.

Lasten äiti, Keiti Niemi, koetti pelastaa lapsia tulesta kuitenkin siinä onnistumatta, saaden itse val-keita palovammoja. Hän on nyt hoit-dettavana kaupungin sairaalassa.

Lasten isä Mr. Kangas on jättänyt perheensä Mrs. Kankaan ollessa ras-kauden tilassa nuorempaa poikansa Clarencea. Tuo tunnoton mies nyt kuuluu olevan Etelä-Dakotassa naimis-sissa jonkun farmarin tytön kanssa. Ei tietystikään tällaista isää loukkaa vaikka kuinka kauhean kohtalon uh-riksi hänen lapsensa joutuvat, vaikka hän "isä", on suurimmaksi osaksi syyllinen näiden lasten kauheaan kuolemaan, kun otetaan huomioon se selkeä, että äidin oli pakko jättää

pidä huolta perheestään ja lapsistaan niin ei siihen meidän atkanamme löydy muuta keinoa kuin pakottaa hänet siihen lain kautta. Minkälaiset lait Minnesotan valtiossa on tähän asi-aan, tai onko niitä ollenkaan muuta kuin että koettaa onneaan oikeudessa, sitä en tällä kertaa tiedä.

Mutta avioerolaki Minnesotan val-tiossa on sellainen, että jos vaino hakee avioeron joutuu mies maksa-maan kaikki oikeuskulut.

Sikäli, kun se näissä oloissa — eli sikäli kun Toverittaren taloudellinen asema myöten antaa — tulen tästedes aina silloin tällöin selostamaan nais-ten ja lasten laillisia oikeuksia eri valtioissa. Olen sen tahtonut tehdä jo kauan sitten, mutta ei vielä tähän mennessä minulle ole ollut siihen mahdollisuutta

Nuorten osastossa tekee "Poika" huomiota ansaitsevan esityksen. Kal-kesta sydämestään yhdyi kehotta-maan nuoria, että tarttuisivat heti asiaan. Silloin sitä todellakin pääs-täisiin eteenpäin.

Odotan jo ensinumeron nuorten o-sastossa näkeväni kannatuksia ehdo-tukselle.

SELMA-TÄTTI.

TILATKAA TOVERITARI!

tähän asti uljaasti taisteluista suoriu-tunut.

Mutta naiseemme täällä ovat ääret-tömän vähän kehittyneitä. Kulkessa talosta taloon kuulee niin typerää vastauksia, että sellaisia ei voi edes pieneltä lapseltakaan odottaa saati sitten aikuisilta. Eikä tämä ole ihme-kään, sillä täällä on äärettömän vä-hän tehty agitaatioonliityötä naisten-keskuudessa.

Minun mielestäni nainen voisi yhtä-hyvin oppia samasta ja kuunnella samasta kuin mieskin miespuhujaa aivan samoin kuin naispuhujakin, mutta asiat eivät kumminkaan ole niin todellisuudessa. Naiseemme kai-paavat tänne naispuhujaa (ja mikä lienee synnä virastossa, kun ei ole naispuhujaa tännepäin lähetetty?) Naiseemme ovat täällä siinä luulossa, että mies ei voi puhua yhtähyvin naiskysymyksestä.

Naiset! Eikö ole jo aika ruveta ajattelemaan omilla aivoillamme, ke-hittämään omaa ajatustamme ja ym-märrystämme. Silloin vasta me voim-me auttaa miehistämme ja keventää hänenkin taakkaansa taistelussa pa-rempien olosuhteitten puolesta, sekä myöskin ottaa osaa sosialistiseen toi-mintaan. On tuhmaa se sanonta, että "ei minua siellä tarvita."

Työhön ja toimeen joka nainen. Pois kaikki turhanakaiset verukkeet, ja pikkumaisuus. Kyllä sitä aikaa aina löytyy, jos vaan halua löytyy. Sotahuutomme olkoon: Toveritar jo-ka taloon tämän kevään aikana!

Maaliskuun 19 p. pitämässään ko-kouksessa osasto valitsi viisihenkisen komitean järjestämään naisten agi-taatio-iltamia ja komitea onkin jo päättänyt sen pitää huhtikuun 9 p. Mahdollisesti silloin saamme nais-puhujankin ja siellä jataan Toveri-tarta vapaasti "lentolehtinä."

Osaston ompeluseura käski ilmo-ttaa, että kaikki ne henkilöt jolla on ompeluseuran töitä palauttakoot ne osastolle huhtikuun alkupäivinä (val-milna tietysti).

VAIMO.

HERMAN, MICH.

Täältä Herman'ista näkyy niin har-voin kyhäyksiä Toverittaren palstol-la, että tuskin moni tietääkään, että tällaista palkkaa on olemassakaan, tai että joska täällä toimitaan olen-kaan köyhälistön tulevaisuuden hy-väksi.

Toimitaanpa kyllä, vaan tämän tal-ven aikana on kyllä nukkuttu van-hurskain unta. Yksi selkeä on se kyllä, että täällä on hyvin huonot työmarkkinat, joten olemme nykyi-sin menettäneet monta taistelu-intoista toveria ja toveritarta ollen pakotettuna muuttamaan toisille palkkakunnille työvoimiaan kaupit-semaan. Kuitenkin ovat jällellolevat

toimineet voimtuksa mukaan, mutta ei niin, että eikö paremmankin vilk-kammasi sopisi pieninkin joukon toimia.

Kevät kuitenkin luo intoa jokaisen elämää harrastavan rintaan. Siis yh-tymään naiseemme rintamaan! Xl-kääme vielä olettako että köyhä-listön tulevaisuus on jo päämaalinsa saavuttanut. Ei. Tarmoa ja taistelu-intoa tarvitaan eteenkin päin. Siis yhtykää s.s. osastoon tytöt seuraavassa kokouksessa niin teette työ-tä jaloa ylevää — —.

Täällä puolen "maailmata" on ollut hirveän paljollinen talvi. Myöskin hyvin epäsäännölliset ilmat. Siis siiltä on ollut seurauksena ihmisten paljolluinen sairaus. Useat kerrat on opettajain täytynt sulkea koulut lasten sairaus ollen niin suurilukui-nen, että ei ole ollut opettamista.

Täältä on muuttanut useita perhel-tä rauta-alueelle, nim. Oscar ja Antti Aution perheet, Victor Haanpää muut taneet Iron Riverin, Mich; maatio-lajaan eivät he ole myyneet; sekä tov. Olli ja valmons Mandi Partanen muuttivat Newtoniin, Mich., ja niinpä Mandi kuuluikin heti mentyään uu-teen kotiin pyöräyttäneen terveen pojan. Eipä muuta kuin onneksi.

M. L.

WAUKEGAN, ILL.

Ajan aallot vyöryvät eteenpäin ja niiden mukana ihmiskuntakin. Synty-ty ja kuolee ihminen. Se on luon-non määräys.

Nainen, ihmiskunnan äiti, sinulta vaaditaan paljon yhteiskunnassa, vaaditaan enempi kuin mieheltä. Sinulta vaaditaan ihmistäini, jonka takia saat kovat kärsimykset kestää, jopa saat uhrata henkesikin sen edestä pitäessäsi maailmaa pystyssä.

Ajan valtaavin kysymys meillä työ-läis-äideillä on se, kuinka kykenem-me hoitamaan nämä tuskalla tuotetut ihmistalmet, niin että he osaisivat ottaa elämästä ne mukavuudet ja oi-keudet mitkä heille kuuluvat, että heidän elämänsä ei olisi kuten mei-dän on, kurjuuden ja puutteen kans-sa taistelemista ja että he eivät kas-vattaisi lapsiaan sodan jumalan uh-riksi, kuten tämä sukupolvi on teh-nyt.

Kuinka katkerat kyyneleet onkaan moni äiti saanut vuodattaa, kuulles-saan, että poikansa on mentävä so-taan ja tyttärensä on alistuttava portolan leipään — ne kauniit pal-leroiset, ne, joita äiti on kynnelsil-min suudellut ja toivonut kaikkea hy-vää elämästä niille, rukoillut, valvo-nut, toivonut heistä turvaa vanhu-dessaan, vaan kaikki toiveet ovat pistolaksi löydyt....

Siis mahtipyörää ovat kuljettaneet oman voiton pyytäjät ja ne ovat

määrättyä päivää, tahdon ilmoittaa, että kyllä sillä on. Yhdysvalloissa on sosialistipuolue virallisesti julistanut jokaisen helmikuun viimeisen sunnuntain naisten päiväksi. Kerran mu-uttettiin se maaliskuun 19 päiväksi, mutta on sittemmin taas palautettu entiseen päivämääräänsä. Useissa Eu-ropan maissa on naisten päivää vie-tetty maaliskuun alkupäivinä.

Suomalaisissa osastoissa kai käy-tännöllisistä syistä vietetään naisten päivää ertalokoina miten milloinkin osaston asioille parhaiten sopii, sa-moin kuin on Vappuakin vietetty siinä lähimallilla toukokuun ensi päivää, vaikka se oikea virallinen vappu on-kin aina säännöllisesti ensimmäinen päivä toukokuuta.

Sille siskolle, joka lähetti Minne-sotan valtiosta "kysymyksen kolmesta tiehaarasta", täytyy minun sanoa, että en voi sitä julkaista Toveritaraessa.

Sellaisia tapauksia on niin kovin paljon tässä maailmassa, että emme voi niitä kaikkia ruveta yksityiskohtaisesti pohtimaan. Yleisesti voimme niistä kyllä puhua.

Me elämme vielä kapitalistisessa yhteiskunnassa ja niinollen täytyy meidän monesti ratkaista yksityis-elämämme vaiheet vallitsevien yhteis-kuntasäädösten mukaan. Jos mies ei

ryöstäneet tuhansilta äideltä lhanat toiveet.

Näiden kärsimyksien painama on meidän elämämme, vaan oppikaamme poistamaan ne nousevalta sukupol-velta. Herättäkää kaikki työläisäidit! Herättäkää lastenne tähden, sillä äitien tehtävänä on yhteiskunnan tyihin ja tärkein työ. Se työ vaatii tietoisuutta, ja siihen meillä on oppaana so-sialististen kirjallisuuden harrastami-nen, se takaa lapsillemme kärsimyksistä vapaan elämän. Silloin ei äitien tarvitse kyyneltyä, vaan ylpeydellä kantaa maansa voimakkaat kansalait-set.

Herättäkää kaikkialla, työläisäidit, vaatimaan oikeuksianne, pelastamaan lapsianne niistä kärsimyksistä, mitä nykyajan ihmisen täytyy kärsiä, äitien olletkin. Ja tehkääme loppu siitä, mitä me ja meidän äitimme ovat saaneet kärsiä. Asettakaamme omat polkamme ja tyttäremme valtaistuimille, toisin sanoen kansan palveluk-seen, hoitamaan kansan yhteiskun-nallisia asioita. Lyökääme alas har-vain valta.

Nyt on taas lähellä se aika, että valtaaan taas virkailijat. Käyttä-kääme äänioikeutemme oikein. Kyl-väkääme siihen maahan, joka hy-vän hedelmän tuottaa ja josta nous-seva sukupolvi meitä tulee kilttä-mään.

Ja niissä valtioissa, missä naisilla ei vielä ole äänioikeutta — siellä tu-lee toimia kaikin voimin siihen suuntaan, että äänioikeus pian saa-vutettaisiin. Vaatikka, ottakaa, ilman emme mitään saa!

MINNIE.

MINNEAPOLIS, MINN.

Kauhean onnettomuuden uhriksi joutui raatajasiskomme Mrs. Kan-kaan kaksi poikaa, Roili 6-vuotias ja Clarence 3-vuotias. Lapset palolivat kuoliaksi yövuoteillaan 15 p. maaliskuuta, noin puoli kymmenen tie-noissa illalla. Äiti kävi yötyössä ja laitto lapsensa nukkumaan hyvästel-len heidät, tietämättä, että se oli viimeinen kerta.

Lasten äiti, Keiti Niemi, koetti pelastaa lapsia tulesta kuitenkin siinä onnistumatta, saaden itse val-keita palovammoja. Hän on nyt hoit-dettavana kaupungin sairaalassa.

Lasten isä Mr. Kangas on jättänyt perheensä Mrs. Kankaan ollessa ras-kauden tilassa nuorempaa poikansa Clarencea. Tuo tunnoton mies nyt kuuluu olevan Etelä-Dakotassa naimis-sissa jonkun farmarin tytön kanssa. Ei tietystikään tällaista isää loukkaa vaikka kuinka kauhean kohtalon uh-riksi hänen lapsensa joutuvat, vaikka hän "isä", on suurimmaksi osaksi syyllinen näiden lasten kauheaan kuolemaan, kun otetaan huomioon se selkeä, että äidin oli pakko jättää

pidä huolta perheestään ja lapsistaan niin ei siihen meidän atkanamme löydy muuta keinoa kuin pakottaa hänet siihen lain kautta. Minkälaiset lait Minnesotan valtiossa on tähän asi-aan, tai onko niitä ollenkaan muuta kuin että koettaa onneaan oikeudessa, sitä en tällä kertaa tiedä.

Mutta avioerolaki Minnesotan val-tiossa on sellainen, että jos vaino hakee avioeron joutuu mies maksa-maan kaikki oikeuskulut.

Sikäli, kun se näissä oloissa — eli sikäli kun Toverittaren taloudellinen asema myöten antaa — tulen tästedes aina silloin tällöin selostamaan nais-ten ja lasten laillisia oikeuksia eri valtioissa. Olen sen tahtonut tehdä jo kauan sitten, mutta ei vielä tähän mennessä minulle ole ollut siihen mahdollisuutta

Nuorten osastossa tekee "Poika" huomiota ansaitsevan esityksen. Kal-kesta sydämestään yhdyi kehotta-maan nuoria, että tarttuisivat heti asiaan. Silloin sitä todellakin pääs-täisiin eteenpäin.

Odotan jo ensinumeron nuorten o-sastossa näkeväni kannatuksia ehdo-tukselle.

SELMA-TÄTTI.

TILATKAA TOVERITARI!